

SPRÁVA O VÝSLEDKU KONTROLY 2020

KVALITA MONITOROVANIA PODZEMNÝCH ZDROJOV PITNEJ VODY

Najvyšší kontrolný úrad SR
Karol Mitrič, predseda

OBSAH

ZOZNAM SKRATIEK.....	3
ZOZNAM OBRÁZKOV A GRAFOV.....	3
VÝZNAMNÉ ZISTENIA A ODPORÚČANIA	4
KONTROLNÁ AKCIA	6
1. ÚČEL KONTROLNEJ AKCIE	6
2. RÁMEC KONTROLNEJ AKCIE.....	7
2.1. ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA	7
2.2. VÝKON KONTROLY.....	7
2.3. ŠPECIFICKÉ OBLASTI	7
3. VÝSLEDKY KONTROLNEJ AKCIE.....	8
3.1. NASTAVENIE SYSTÉMU MONITOROVANIA PODZEMNÝCH ZDROJOV PITNEJ VODY	8
3.1.1 Prvý krok – vyhodnotenie vplyvov a dopadov na stav útvarov podzemných vôd.....	9
3.1.2 Druhý krok – zavedenie monitorovacích programov - monitoring chemického stavu vodných útvarov	12
3.1.3 Tretí krok - vypracovanie a zavedenie programu opatrení ako súčasť plánov manažmentu povodí ..	15
3.2. VYHODNOCOVANIE VÝSLEDKOV MONITOROVANIA A ODOVZDÁVANIE INFORMÁCII	15
4. REAKCIA KONTROLOVANÉHO SUBJEKTU	16
5. KONTAKT	16

ZOZNAM SKRATIEK

SKRATKA / SKRÁTENÉ POMENOVANIE	VÝZNAM
ČOV	Čistiareň odpadových vôd
DPSIR	Princíp DPSIR (Drivers/Pressures/State/Impact/Response - Hnacie sily/Tlaky/Stav/Dopad/Odozva)
dusičnanová smernica	Smernica Rady 91/676/EHS o ochrane vôd pred znečistením spôsobeným dusičnanmi z poľnohospodárskych zdrojov
EÚ	Európska únia
EK	Európska komisia
EZ	Environmentálna záťaž v zmysle § 2 zákona o environmentálnych záťažoch
Geologická legislatíva	Zákon č. 569/2007 Z. z. o geologických prácach v znení neskorších predpisov Zákon č. 409/2011 Z. z. o environmentálnych záťažoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov Smernica MŽP SR č. 1/2015-7 na vypracovanie analýzy rizika znečisteného územia
IMZZ	Integrovaný monitoring zdrojov znečistenia
IS EZ	Informačný systém environmentálnych záťaží
MŽP SR, ministerstvo	Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
NKÚ SR	Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky
OÚ	Okresný úrad
POR	Prípravky na ochranu rastlín
Rámcová smernica o vode, RSV	Smernica 2000/60/ES Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa stanovuje rámec pôsobnosti pre opatrenia spoločenstva v oblasti vodného hospodárstva
Rámcový program monitorovania	Rámcový program monitorovania vôd Slovenska na obdobie rokov 2016 – 2021
SAŽP	Slovenská agentúra životného prostredia
SHMÚ	Slovenský hydrometeorologický ústav
SIŽP	Slovenská inšpekcia životného prostredia
Smernica o ochrane podzemných vôd	Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/118/ES o ochrane podzemných vôd pred znečistením a zhoršením kvality
ŠGÚDŠ	Štátny geologický ústav Dionýza Štúra
ÚKSÚP	Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky
Vodný zákon	Zákon NR SR č. 364/2004 o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon)
- útvary podzemnej vody	Vymedzené množstvo podzemnej vody hydrogeologického kolektora alebo hydrogeologických kolektorov (útvary dočasne alebo trvale sústredenej podzemnej vody)
VPS	Vodný plán Slovenska
VÚVH	Výskumný ústav vodného hospodárstva
Zákon o NKÚ SR	Zákon NR SR č. 39/1993 Z. z. o Najvyššom kontrolnom úrade Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov

ZOZNAM OBRÁZKOV A GRAFOV

Príloha č.1: Súvislosti jednotlivých zložiek systému DPSIR

Obrázok č. 1: Systém monitoringu podzemnej vody

Graf č. 1: Systém DPSIR

Graf č. 2: Systém ochrany podzemnej vody

VÝZNAMNÉ ZISTENIA A ODPORÚČANIA

Slovensko je krajinou, ktorá je mimoriadne bohatá na zásoby kvalitnej pitnej vody. Väčšina z týchto zásob, až 80 percent, sa nachádza v podzemných zdrojoch. Podzemné zdroje pitnej vody na Slovensku sú v súvislosti s ľudskou činnosťou dlhodobu ohrozené rôznymi zdrojmi znečistenia. Do zdrojov pitnej vody prenikajú nebezpečné látky z priemyselnej aj poľnohospodárskej činnosti, zo skládok komunálneho odpadu či nelegálnych skládok. Ohrozuje ich tiež ťažba štrku vo vodohospodársky chránených oblastiach, ako aj nekontrolovaný urbanistický rozvoj miest a obcí.

S narastajúcimi prípadmi ohrozenia a znečisťovania podzemných zdrojov pitnej vody rastie význam ich dôslednej ochrany, monitorovania kvality vody a včasných preventívnych zásahov, ktoré môžu zabrániť vzniku veľkých a často nákladných škôd. Zabezpečiť účinný systém ochrany podzemných zdrojov pitnej vody je strategicky jednou z najvýznamnejších úloh štátnej správy v oblasti životného prostredia. **NKÚ SR sa zamerá na preverenie tohto systému s dôrazom na účinnosť systému monitorovania podzemných zdrojov pitnej vody, ktorý má pôsobiť ako nástroj včasného varovania pred nebezpečenstvom ohrozenia vôd znečisťujúcimi látkami.** Kontrola bola vykonaná na Ministerstve životného prostredia SR, ktoré je zodpovedné za ochranu vôd a v jeho troch podriadených organizáciách - Výskumnom ústave vodného hospodárstva, Slovenskom hydrometeorologickom ústave, Štátnom geologickom ústave Dionýza Štúra - ktoré plnia špecifické úlohy ministerstva v danej oblasti. Zároveň bol preverený aj Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky, ktorý tiež plní viaceré úlohy v systéme ochrany vody.

Chrániť zásoby pitnej vody nie je iba záležitosťou Slovenska, je to medzinárodná úloha. Ochrana vôd v našej krajine je založená na právnom rámci vytvorenom Európskou úniou (Rámcová smernica o vode), ktorý bol transponovaný do právneho poriadku SR v podobe zákona NR SR č. 364/2004 Z. z. o vodách, ktorý obsahuje záväzný postup pre elimináciu všetkých druhov znečistenia. **V tejto súvislosti NKÚ SR poukazuje na zásah geologickej legislatívy do systému ochrany (najmä zákon o geologických prácach a zákon o environmentálnych záťažoch), ktorá pre kontaminované územia vzniknuté pred rokom 2007 zaviedla pojem „environmentálne záťaž“.** Pre ich elimináciu je ustanovený osobitný postup, ktorý nie je kompatibilný s rámcovou smernicou ani zákonom o vode. V praxi to znamená, že pre elimináciu znečisteného územia - pred a po roku 2007 sa používajú iné postupy, čo v praxi prináša viaceré problémy a narúša možnosť uplatňovania jednotného systému ochrany zásob pitnej vody.

Ochrana zdrojov pitnej vody vyžaduje nielen uplatňovanie jej princípov daných rámcovou smernicou; je nevyhnutné, aby ochrana mala aj plánovitý charakter. Administratívnym nástrojom na presadenie opatrení na ochranu podzemnej vody sú **plány manažmentu povodí**, ktoré sa každých šesť rokov aktualizujú. V rámci tohto šesťročného plánovacieho cyklu sa vyžaduje uskutočniť tri na seba nadväzujúce kroky – od **zhodnotenia chemického stavu útvarov podzemnej vody (na Slovensku je 102 takýchto podzemných vodných útvarov dočasne alebo trvale sústredujúcich vodu) a zdrojov znečistenia, cez zavedenie monitorovacích programov, až po vypracovanie a zavedenie programov opatrení.** Každý z týchto krokov musí byť zdokumentovaný, je východiskovým podkladom pre ďalší krok.

NKÚ SR identifikoval viaceré slabé miesta vo všetkých troch krokoch šesťročného cyklu prípravy plánov manažmentu povodí. Ochrana podzemných zdrojov pitnej vody závisí najmä od kvality vypracovania prvého kroku, ktorým je vyhodnotenie vplyvov a dopadov na stav vôd. **Nedostatky identifikované v prvom kroku sa odrážali vo vypracovaní ďalších dvoch (monitoring chemického stavu útvarov podzemnej vody a vypracovanie programu opatrení).**

Vzhľadom na to, že systémová ochrana podzemných zdrojov pitnej vody začína pri zdroji znečistenia, NKÚ SR preveroval zmapovanie zdrojov znečistenia, komplexnosť a prepojenosť jednotlivých databáz. Zistil, že **nebol vytvorený komplexný register bodových a plošných zdrojov znečistenia. Jednotlivé databázy neboli prepojené,** nevyužívali sa všetky existujúce údaje o znečistení vôd a údaje z databáz neboli dostatočne spracované. Ani z jednej z databáz nebolo možné získať údaje členené podľa typov znečistenia a významnosti -

rizikovosti zdrojov znečistenia. **V existujúcich databázach neboli evidované údaje o všetkých známych potencionálnych zdrojoch znečistenia.** Údaje z prevažného počtu databáz neboli dostatočným východiskovým podkladom pre zostavovanie plánov manažmentov povodí, pretože sumarizované údaje neboli úplné, konzistentné, vzájomne prepojené a vyhodnocované vo vzájomných súvislostiach. Do existujúcich databáz nemali prístup všetky zainteresované subjekty.

Monitorovacia sieť nebola navrhnutá tak, aby poskytovala ucelený a súhrnný prehľad o chemickom stave podzemnej vody v každom povodí a umožnila zistiť prítomnosť dlhodobu stúpajúcich trendov koncentrácií znečisťujúcich látok vyvolaných ľudskou činnosťou. Údaje z jednotlivých monitorovacích systémov neboli prepojené.

Z výsledkov monitoringu mali byť vyhodnotené trendy (tendencie vývoja) obsahu znečisťujúcich látok. **Trendy obsahu znečisťujúcich látok v podzemnej vode boli spracované len čiastočne** a ich vyhodnotenie nebolo systematické a vykonané podľa smerníc EÚ. Odhad množstva znečisťujúcich látok vnesených do podzemnej vody, ktorý možno stanoviť na základe koncentrácie znečisťujúcej látky v podzemnej vode a rozsahu znečistenia, sa nestanovoval (sledoval sa len obsah znečisťujúcich látok v podzemnej vode).

Hodnotenie chemického stavu útvarov podzemnej vody vychádzalo z údajov, ktoré neboli komplexné a to ani z hľadiska ich počtu a ani z hľadiska metodiky ich spracovania. Chemický stav útvarov podzemnej vody nebol vyhodnotený podľa požiadaviek Rámcovej smernice o vode a vychádzal z neúplných údajov. Zo 75 hodnotených útvarov podzemnej vody bolo v roku 2015 v zlom chemickom stave 11 a v roku 2020 sa ich počet zvýšil na 13. Riziko zhoršenia chemického stavu do roku 2027 hrozí ďalším dvom útvarom podzemnej vody.

Kontrolou NKÚ SR bolo identifikované nedostatočné zdieľanie informácií medzi zainteresovanými stranami. Rozdelenie kompetencií a zadávanie úloh koordinovalo **MŽP SR, ktoré však nedostatočne zabezpečilo celý proces odovzdávania a zdieľania informácií** v čase prípravy plánov manažmentu povodí tak, aby jednotlivé zainteresované subjekty mali všetky potrebné informácie.

Kontrola tiež preukázala, že pre ochranu zdrojov podzemnej vody sa nevyužívali všetky existujúce údaje o znečistení vôd, ktorými disponovali orgány štátnej vodnej správy, prípadne ďalšie subjekty patriace do rezortu životného prostredia. **MŽP SR nemalo zavedený ani systém včasného varovania, prostredníctvom ktorého by postupovalo závažné informácie zainteresovaným stranám pre včasné rozhodovanie.**

Na základe zistených nedostatkov možno konštatovať, že **systém monitorovania podzemných zdrojov pitnej vody a výsledky monitorovania nie sú nastavené a riadené tak, aby zabránili súčasným a budúcim hrozbám pre kvalitu podzemných zdrojov pitnej vody a aby eliminovali s tým súvisiace možné zdravotné riziká pre obyvateľov.**

Vzhľadom k vyššie uvedeným zisteniam NKÚ SR **odporúča výboru NR SR pre pôdohospodárstvo a životné prostredie, aby MŽP SR:**

- **predložilo komplexné riešenie monitorovania podzemných vôd, a to v termíne do šiestich mesiacov.**

KONTROLNÁ AKCIA

1. ÚČEL KONTROLNEJ AKCIE

S narastajúcimi prípadmi ohrozenia a znečisťovania podzemných zdrojov pitnej vody rastie význam ich dôslednej ochrany, monitorovania kvality vody a včasných preventívnych zásahov, ktoré môžu zabrániť vzniku veľkých a často nákladných škôd.

Stanovenie environmentálnych cieľov podľa Rámcovej smernice o vode má zabezpečiť dosiahnutie dobrého stavu vôd a zabrániť ich zhoršovaniu na úrovni spoločnosti. Zabezpečenie dobrého stavu podzemných vôd do roku 2015, resp. najneskôr do roku 2027 si vyžaduje okrem prijatia nápravných opatrení aj dlhodobé plánovanie včasných preventívnych opatrení.

Kontrolná akcia NKÚ SR bola zameraná najmä na **zhodnotenie účinnosti systému monitorovania podzemných zdrojov pitnej vody, ktorý by mal pôsobiť aj ako nástroj „včasného varovania“ pred nebezpečenstvom ohrozenia vôd pochádzajúcich z rôznych druhov znečistenia**. Správne nastavenie monitoringu je predpokladom na prijatie účinných opatrení. Aby sme mohli posúdiť účinnosť systému monitorovania podzemných zdrojov pitnej vody, bolo potrebné, aby NKÚ SR preveril aj ďalšie oblasti v rámci celého systému ochrany podzemných vôd. Kontrola preto hľadala odpovede na otázku, **či systém ochrany podzemnej vody a jeho monitorovanie bolo dobre nastavené a dokázalo odhaliť nielen súčasné riziká, ale aj budúce hrozby pre kvalitu podzemných zdrojov pitnej vody**. Zamerala sa tiež na preverenie skutočnosti, či boli výsledky systému monitorovania riadené účinne, či príslušné zainteresované strany dostávali správne informácie a zodpovedné orgány prijímali včasné a správne rozhodnutia a účinné opatrenia; to bolo zároveň predmetom kontrolnej akcie.

Účelom kontrolnej akcie bolo zhodnotiť, či bol systém ochrany a monitorovania podzemných zdrojov pitnej vody účinný. **NKÚ SR identifikoval slabé miesta tohto systému a poukázal na nedostatky, ktoré je potrebné odstrániť**, čím kontrolná akcia splnila svoj účel. **NKÚ SR na základe zistených nedostatkov formuloval aj odporúčania** pre zlepšenie systému ochrany a monitorovania podzemných zdrojov pitnej vody.

2. RÁMEC KONTROLNEJ AKCIE

2.1. ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA

Kontrola bola vykonaná v piatich kontrolovaných subjektoch, a to v **MŽP SR**, ktoré je garantom ochrany vôd na Slovensku a v jeho troch podriadených organizáciách - Výskumnom ústave vodného hospodárstva, Slovenskom hydrometeorologickom ústave a Štátnom geologickom ústave Dionýza Štúra, ktoré plnia úlohy ministerstva v tejto oblasti.

Výskumný ústav vodného hospodárstva, ako štátna príspevková organizácia riadená MŽP SR, vypracúva najmä koncepčné a plánovacie dokumenty v oblasti vodného hospodárstva a koordinuje implementáciu Rámcovej smernice o vode.

Slovenský hydrometeorologický ústav je príspevkovou organizáciou MŽP SR, ktorý okrem iných činností vykonáva monitorovanie kvality podzemných vôd a stanovuje trendy vývoja kvality podzemnej vody.

Štátny geologický ústav Dionýza Štúra je príspevkovou organizáciou, ktorá okrem iného zabezpečuje geologický prieskum environmentálnych záťaží a podieľa sa na vyhodnotení chemického stavu podzemnej vody.

Zároveň bola vykonaná aj kontrola **Ústredného kontrolného a skúšobného ústavu poľnohospodárskeho**, ktorý je rozpočtovou organizáciou Ministerstva pôdohospodárstva a regionálneho rozvoja SR a vykonáva, okrem iného, úradnú kontrolu všetkých prípravkov na ochranu rastlín a pomocných prípravkov používaných na poľnohospodárskej a lesnej pôde.

Kontrolovaným obdobím boli roky 2015 až 2020 a súvisiace obdobia.

2.2. VÝKON KONTROLY

Kontrolná akcia bola plánovaná a na jej prípravu sa podieľali aj švédski experti v rámci národného projektu „Budovanie a rozvoj odborných kapacít za účelom zvyšovania kvality kontrolnej činnosti NKÚ SR“.

V procese prípravy kontrolnej akcie boli identifikované viaceré riziká, ktoré boli kontrolou aj potvrdené.

2.3. ŠPECIFICKÉ OBLASTI

Ochrana vôd je aktuálnou témou nielen v jednotlivých krajinách EÚ, ale aj v rámci celého európskeho spoločenstva. Na úrovni EÚ boli prijaté základné princípy ochrany vôd zakotvené najmä v **Rámcovej smernici o vode**, ktorá je záväzným dokumentom pre všetky členské štáty EÚ. Jednotlivé členské štáty transponovali Rámcovú smernicu o vode do svojej národnej legislatívy a urobila tak aj SR. Pre zosúladenie spoločného postupu pri jej presadzovaní členské štáty EÚ podpísali v roku 2001 dokument „Spoločná stratégia pre implementáciu Rámcovej smernice o vode“. Výsledkom spoločnej stratégie, vykonávanej v súčinnosti s EK, boli metodické usmernenia obsahujúce podrobné rozpracovanie jednotlivých krokov pri implementácii Rámcovej smernice o vode.

Rámcová smernica o vode je transponovaná vo vodnom zákone a jeho vykonávacích predpisoch. Stanovuje záväzný postup pre elimináciu všetkých druhov znečistenia bez ohľadu na to, či vzniklo v súčasnosti alebo ide o historicky kontaminované územie. Okrem vodného zákona SR prijala **geologickú legislatívu**, ktorou stanovila osobitný postup riešenia historicky kontaminovaných území, ktorý **nie je kompatibilný s Rámcovou smernicou o vode a vodným zákonom**. Zároveň geologická legislatíva **nezohľadňuje environmentálne ciele Rámcovej smernice o vode a nie je s ňou procesne ani terminologicky zosúladená**. Uvedený **nesúlad vodnej a geologickej legislatívy narušil konzistentnosť systémovej ochrany podzemných vôd**.

Napriek tomu, že SR transponovala európsku legislatívu do svojich právnych predpisov, nedarí sa naplniť jej ciele a účinne chrániť svoje prírodné bohatstvo.

3. VÝSLEDKY KONTROLNEJ AKCIE

3.1. NASTAVENIE SYSTÉMU MONITOROVANIA PODZEMNÝCH ZDROJOV PITNEJ VODY

Rámcová smernica o vode vymedzuje základné princípy systémovej ochrany podzemnej vody, ktorými sú:

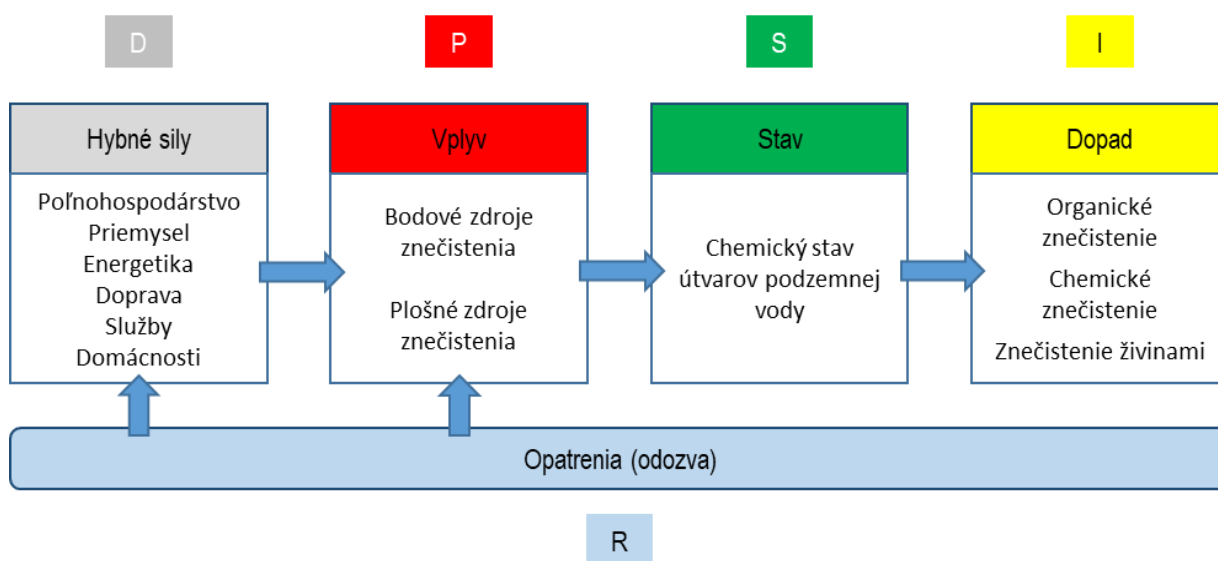
- **ochrana podzemnej vody vychádza z princípu integrovaného riadenia vôd** (podzemných, povrchových, chránených území) v rámci povodí a čiastkových povodí,
- **systémová ochrana podzemnej vody je založená na tzv. systéme DPSIR** (hybné sily, tlaky, dopad, stav, opatrenie),
- **ochrana podzemnej vody začína pri zdroji znečistenia,**
- **integrovaný monitoring chemického stavu (kvality) podzemnej vody** vyžaduje prepojenie lokálneho monitoringu zdrojov znečistenia, monitoringu útvarov podzemnej vody a monitoringu v ochranných pásmach vodárenských zdrojov,
- **základnou hodnotiacou jednotkou je útvar podzemnej vody,**
- **opatrenia na ochranu podzemnej vody musia byť ciele a adresné** - zamerané na dosiahnutie environmentálnych cieľov.

NKÚ SR overoval, či MŽP SR vypracovalo, v zmysle usmernenia EK, **rizikovú analýzu systému ochrany podzemných vôd pre zabezpečenie konzistentnosti systému DPSIR**, prípadne interný akt riadenia pre jej vypracovanie. Táto analýza má byť spojená s identifikáciou **slabých prvkov systému**. Zabezpečenie konzistentného systému ochrany podzemných vôd, ktorý spočíva v sledovaní znečistenia od jeho zdroja po užívateľa vôd, je základným predpokladom pre vypracovanie účinného programu opatrení na ochranu vôd pre dosiahnutie environmentálnych cieľov.

NKÚ SR zistil, že MŽP SR nevypracovalo rizikovú analýzu celého systému ochrany podzemných vôd pre zabezpečenie konzistentnosti systému DPSIR - od zberu údajov o zdrojoch znečistenia cez ich monitorovanie až po spracovanie do programu opatrení, a odporučilo ministerstvu takúto rizikovú analýzu vypracovať. MŽP SR vypracovalo len čiastkové analýzy, ktoré nepokrývali celý systém. Postup vypracovania rizikovej analýzy zároveň nebol stanovený v interných predpisoch MŽP SR.

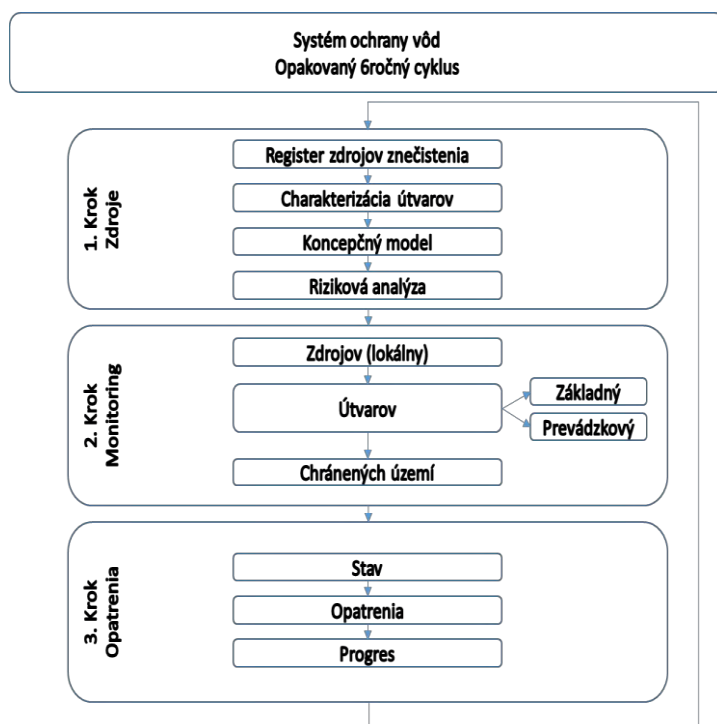
Systém DPSIR je schematicky znázornený v nasledujúcom grafe č. 1 a v prílohe č. 1.

Graf č. 1

Administratívnym nástrojom na presadenie systému ochrany podzemnej vody sú plány manažmentu povodí, ktoré sa aktualizujú v šesťročných cykloch.

Na účely kontroly sme znázornili v grafe č. 2 tento plánovací cyklus v troch na seba nadväzujúcich krokoch:

•**Prvý krok** - **vyhodnotenie vplyvov a dopadov na chemický stav útvarov podzemnej vody**. Táto etapa pozostáva z nasledujúcich, na seba nadväzujúcich čiastkových krokov – charakterizácia útvarov podzemnej vody (úvodný a ďalší popis útvarov, analýza rizika nedosiahnutia environmentálnych cieľov - riziková analýza útvarov podzemnej vody), vypracovanie koncepčných modelov útvarov podzemnej vody a vyhodnotenie vplyvov a dopadov na stav podzemnej vody,

•**Druhý krok** – **zavedenie monitorovacích programov** - monitoring chemického stavu vodných útvarov,

•**Tretí krok** - vypracovanie a zavedenie **programu opatrení** ako súčasť plánov manažmentu povodia Dunaja a povodia Visly - spoločný názov Vodný plán Slovenska.

Graf č. 2: Systém ochrany podzemnej vody

Ochrana podzemných zdrojov pitnej vody závisí najmä od kvality vypracovania prvého kroku v systéme ochrany podzemnej vody. Každý z troch krokov musí byť zdokumentovaný a je východiskovým podkladom pre ďalší krok. Nedostatočná kvalita prvého kroku sa prenáša do ďalších dokumentov a odráža sa vo finálnom kroku, ktorým je program opatrení. Dôsledkom toho je riziko prijatia neúčinných opatrení na ochranu podzemných zdrojov pitnej vody.

3.1.1 Prvý krok – vyhodnotenie vplyvov a dopadov na stav útvarov podzemných vôd

Zmapovanie zdrojov znečistenia je nekomplexné

Ochrana podzemných zdrojov pitnej vody začína pri zdroji znečistenia. Zdroje znečistenia sa členia na **bodové** (najmä znečistenie z priemyselných zariadení – aktívnych a minulých, poľnohospodárskych objektov, skládok a odpadov, atď.) a **plošné** (najmä poľnohospodárske znečistenie a neodkanalizované aglomerácie). **Zmapovanie zdrojov znečistenia je východiskovým podkladom pre vyhodnotenie vplyvov a dopadov na stav podzemných vôd, návrh programu monitoringu podzemných vôd a následné vypracovanie programu opatrení na dosiahnutie environmentálnych cieľov.** Základným predpokladom pre zabezpečenie účinnej ochrany podzemnej vody je komplexné zmapovanie zdrojov znečistenia a ich systematické spracovanie v registroch bodových a plošných zdrojov znečistenia, a to v súlade s Rámcovou smernicou o vode. Výstupom z mapovania zdrojov znečistenia má byť komplexná, systematicky spracovaná databáza zdrojov znečistenia a databáza významných zdrojov znečistenia. Sú to východiskové údaje, od ktorých závisí spoľahlivosť vodného plánovania.

NKÚ SR upozorňuje, že databáza zdrojov znečistenia má byť spracovaná systematicky - podľa jednotného kódovacieho systému, ktorý je zavedený v rámci EÚ (rozčlenenie zdrojov znečistenia podľa typov jednotlivých

vplyvov – bodové zdroje z priemyselných prevádzok, skládky odpadov, banské vody, zrušené prevádzky, historické znečistenie a ďalšie).

Základným nástrojom pre sumarizáciu dát o zdrojoch znečistenia sú informačné systémy, databázy a registre, ktoré sú zdrojom údajov a informácií pre ďalšie spracovanie. Počas kontroly boli identifikované viaceré databázy zdrojov znečistenia, pričom údaje z niektorých databáz sa nepoužili.

NKÚ SR v rámci vykonaných kontrol identifikoval viaceré nedostatky a to najmä:

- **na zmapovanie zdrojov znečistenia sa nevyužívali všetky existujúce údaje o znečistení vôd**, ktorými disponovali zainteresované strany patriace do rezortu životného prostredia (napr. množstvá znečistenia pochádzajúce z domových čističiek odpadových vôd a odlučovačov ropných látok);
- **súhrnné údaje o spotrebe POR na poľnohospodárskej pôde boli sumarizované podľa okresov, a nie podľa útvarov podzemnej vody tak, aby boli použiteľné pri vypracovaní rizikovej analýzy útvarov podzemnej vody; rozsah plošných zdrojov znečistenia nebol stanovený podľa výmery poľnohospodárskej pôdy.** Údaje o použitých množstvách pesticídov a dusíkatých hnojív na iné než poľnohospodárske účely (športoviská, súkromné lesy, železnice, atď.) sa nesumarizovali. Takto spracované údaje skresľujú hodnotenie významnosti vplyvov plošných zdrojov znečistenia a hodnotenie ich dopadov na stav podzemných vôd. Úradné kontroly POR vykonával ÚKSÚP len administratívnymi postupmi;
- **nebol vytvorený komplexný register bodových a plošných zdrojov znečistenia;**
- **ani z jednej z databáz nebolo možné získať relevantné údaje** členené podľa typov znečistenia a významnosti - rizikovosti zdrojov znečistenia.

NKÚ SR zistil, že zdroje znečistenia neboli komplexne zmapované. V existujúcich databázach neboli evidované údaje o všetkých známych potenciálnych zdrojoch znečistenia. Sumarizované údaje z databáz neboli úplné, konzistentné, dostatočne vzájomne prepojené a vyhodnocované vo vzájomných súvislostiach. Do existujúcich databáz nemali prístup všetky zainteresované subjekty.

Na základe uvedených zistení NKÚ SR ministerstvu odporučil podrobiť existujúce databázy zdrojov znečistenia analýze z hľadiska ich napĺňania, obsahu a spracovania údajov. Na jej základe vytvoriť komplexný databázový systém zdrojov znečistenia z hľadiska prepojenia jednotlivých databáz a využiteľnosti zozbieraných údajov pre všetky organizácie a orgány štátnej vodnej správy spolupracujúce na vypracovaní plánov manažmentu povodí.

Charakterizácia útvarov podzemnej vody je neúplná

Vodné plánovanie sa týka aj útvarov podzemnej vody. V rámci charakterizácie útvarov musí byť vypracovaný **ich úvodný popis pre všetky útvary podzemnej vody, riziková analýza útvarov podzemnej vody a ďalší popis pre tie útvary, ktoré boli na základe rizikovej analýzy identifikované ako rizikové.** Uvedené dokumenty musia byť vypracované podľa požiadaviek Rámcovej smernice o vode a usmernenia EK.

Výsledky komplexnej charakterizácie útvarov podzemnej vody majú byť použité ako východiskový podklad pre návrh monitoringu chemického stavu útvarov podzemnej vody.

Kontrola NKÚ SR zistila, že úvodný popis vymedzených útvarov podzemnej vody bol vypracovaný len čiastočne, pretože neobsahoval všetky náležitosti podľa požiadaviek Rámcovej smernice o vode. Ďalší popis pre rizikové útvary podzemnej vody nebol vypracovaný vôbec.

Rizikovú analýzu útvarov podzemnej vody, ktorú vypracoval VÚVH, považuje NKÚ SR za nedostatočnú. Dôvodom je najmä skutočnosť, že pri jej vypracovaní bola použitá metodika, ktorá neumožňuje navrhnúť adekvátne opatrenia na dosiahnutie environmentálnych cieľov, ktoré pravdepodobne nebudú splnené. Predložená riziková analýza útvarov podzemnej vody zároveň nezahrňala identifikáciu neistôt, najmä s ohľadom na nedostatočné vstupné informácie.

NKÚ SR kontrolou zistil, že riziková analýza útvarov podzemnej vody neobsahovala zoznam konkrétnych environmentálnych cieľov pre jednotlivé rizikové útvary, ktoré pravdepodobne nebudú splnené, a ani zoznam zdrojov znečistenia, s ktorými sú riziká ich nesplnenia spojené. Pre hodnotenie rizika bola použitá metodika, ktorá nevychádzala z Rámcovej smernice o vode.

NKÚ SR konštatuje, že výsledky rizikovej analýzy neboli dostatočne hodnoverným vstupným údajom v ďalších dvoch naväzujúcich krokoch (návrh monitoringu chemického stavu vodných útvarov a programu opatrení).

Vypracovanie koncepčných modelov útvarov podzemnej vody je nedostatočné

Koncepčné modely sú zjednodušeným vizuálnym zobrazením pomerov prúdenia v útvare podzemnej vody. Sú jedným z podkladov pre rizikovú analýzu útvarov podzemnej vody, hodnotenie chemického stavu podzemných vôd a východiskovým podkladom **pre návrh správneho umiestnenia monitorovacích objektov** v útvaroch podzemnej vody tak, aby monitorovací systém bol schopný znečistenie zachytiť a identifikovať zdroje, z ktorých znečistenie pochádza.

Spôsob vypracovania koncepčných modelov je uvedený v metodickom usmernení EK. V koncepčných modeloch sa zobrazujú tri základné prvky systému:

- **zdroj** (miesta, odkiaľ sa znečisťujúce látky môžu dostať do podzemných zdrojov pitnej vody, ktorými sú významné bodové a plošné zdroje znečistenia),
- **cesta** (smer prúdenia podzemnej vody, ktorým znečistenie postupuje, resp. môže postupovať – ide o každú kontaminovanú lokalitu, ktorú tvorí kontaminovaná zemina a kontaminačný mrak),
- **receptor** (objekty zasiahnuté znečistením ako vodárenské zdroje vrátane ochranných pásiem, útvary povrchovej vody alebo suchozemské ekosystémy priamo závislé od podzemnej vody).

NKÚ SR preskúmaním koncepčných modelov zistil, že tieto obsahovali veľa podrobných údajov, ktoré ich robia neprehľadnými a málo zrozumiteľnými. Sú spracované bez identifikácie významných zdrojov znečistenia, preukázania smeru šírenia znečistenia a vyznačenia ohrozených vodárenských zdrojov. **Neposkytujú zjednodušujúci vizuálny obraz pre pochopenie systému zdroj – cesta – receptor.** Odrážajú a kumulujú sa v nich nedostatky spracovania východiskových podkladov - nedostatočná charakterizácia útvarov podzemnej vody, absencia kompletných databáz bodových a plošných zdrojov znečistenia, identifikácia významných zdrojov znečistenia a absencia údajov o rozsahu kontaminačných mrakov v útvaroch podzemných vôd.

NKÚ SR konštatuje, že koncepčné modely útvarov podzemnej vody neboli dostatočným východiskovým podkladom pre spracovanie rizikovej analýzy útvarov podzemnej vody a následné nastavenie monitoringu chemického stavu útvarov podzemnej vody a vypracovanie programu opatrení plánov manažmentu povodí.

Odhad množstva znečisťujúcich látok nie je stanovený

Na základe požiadaviek európskych smerníc mali byť odhadnuté množstvá látok, ktoré boli vznesené do podzemných vôd.

NKÚ SR kontrolou zistil, že odhad množstva znečisťujúcich látok vnesených do podzemnej vody sa nestanovoval (sledoval sa len obsah znečisťujúcich látok v podzemnej vode).

NKÚ SR odporučilo ministerstvu zabezpečiť zber existujúcich údajov o znečistení vôd a stanovenie odhadu množstva jednotlivých znečisťujúcich látok vnesených do útvarov podzemnej vody zo zdrojov znečistenia v členení na látky nebezpečné a tie, ktoré sa nepovažujú za nebezpečné. Výsledky využiť

pre návrh programu opatrení tretích plánov manažmentu povodí v súlade s požiadavkami Rámcovej smernice o vode.

Vyhodnotenie zdrojov znečistenia (vplyvov) a ich dopadov na stav útvarov podzemnej vody je nedostatočné

Výsledkom vyhodnotenia zdrojov znečistenia (vplyvov) a ich dopadov na stav podzemných vôd má byť:

- **zoznam tých významných zdrojov znečistenia v útvaroch podzemnej vody**, z ktorých došlo v minulosti alebo dochádza v súčasnosti k únikom znečisťujúcich látok do podzemnej vody,
- **rozsah kontaminačných mrakov** jednotlivých znečisťujúcich látok v rámci útvarov podzemnej vody, s odhadom ich množstva v podzemnej vode, vyhodnotený v spojení so zdrojmi znečistenia,
- **zoznam bodových zdrojov znečistenia** so stúpajúcim trendom obsahu znečisťujúcich látok v podzemnej vode, ktoré majú dopad na chemický stav útvarov podzemnej vody.

NKÚ SR preverením zistil, že vyhodnotenie vplyvov a dopadov bolo nedostatočné z viacerých dôvodov. Prvým je **nekomplexná databáza zdrojov znečistenia a nedostatočná identifikácia významných zdrojov znečistenia**. S tým je spojené riziko, že mnohé významné zdroje znečistenia neboli zahrnuté do vyhodnotenia vplyvov a dopadov, a teda nebudú súčasťou programu opatrení.

Ďalším dôvodom je **použitý postup vyhodnotenia dopadov podľa geologickej legislatívy**, ktorý nie je kompatibilný s Rámcovou smernicou o vode. Namiesto vyhodnotenia dopadov (rozsahu) znečistenia bolo pre bodové zdroje znečistenia v databáze environmentálnych záťaží a databáze IMZZ vyhodnotené iba možné riziko zdroja znečistenia.

Podľa geologickej metodiky a geologických kritérií bol vyhodnotený čiastkový dopad potvrdených environmentálnych záťaží, pre ktoré bola vypracovaná riziková analýza. Stanovený bol rozsah kontaminácie znečisťujúcich látok s odhadom ich množstva. Kontrolou bolo zistené, že **nebol vyhodnotený trend obsahu znečisťujúcich látok v podzemnej vode a dopad na chemický stav útvarov podzemnej vody**. Použiteľné údaje z rizikovej analýzy podľa geologickej legislatívy neboli zahrnuté do vyhodnotenia vplyvov a dopadov podľa Rámcovej smernice o vode.

NKÚ SR konštatuje, že hodnotenie vplyvov a dopadov bodových zdrojov znečistenia/kontaminovaných lokalít z databázy environmentálnych záťaží a z databázy IMZZ je dôkazom nesúladu s Rámcovou smernicou o vode a rozdielnosti v hodnotení podľa vodnej a geologickej legislatívy.

NKÚ SR zistil, že pre vyhodnocovanie vplyvov a dopadov plošných zdrojov znečistenia z poľnohospodárskej činnosti **poskytoval ÚKSÚP údaje o spriemerovaných množstvách aplikovaných prípravkov na ochranu rastlín a dusíkatých hnojív za okresy, a nie podľa útvarov podzemnej vody a výmery poľnohospodárskej pôdy**. To skresľovalo hodnotenie vplyvov plošných zdrojov znečistenia na stav podzemných vôd.

NKÚ SR odporučilo ministerstvu formalizovať proces odovzdávania údajov podľa útvarov podzemnej vody a výmery poľnohospodárskej pôdy pre ďalšie spracovanie v rámci príprav plánov manažmentu povodí s príslušnými zainteresovanými stranami.

NKÚ SR na základe zistení konštatuje, že proces hodnotenia vplyvov a dopadov na stav útvarov podzemnej vody nebol prepojený s programom monitorovania a s programom opatrení.

3.1.2 Druhý krok – zavedenie monitorovacích programov - monitoring chemického stavu vodných útvarov

Cieľom monitoringu podzemnej vody je vysledovať pohyb a správanie znečisťujúcich látok od zdrojov znečistenia, z ktorých unikli smerom k využívaným vodárenským zdrojom. Monitorovanie všetkých zdrojov znečistenia by bolo ekonomicky neúnosné. Preto je potrebné identifikovať na základe kritérií významné zdroje znečistenia, ktoré predstavujú vysoké riziko ohrozenia podzemných vôd z hľadiska nedosiahnutia

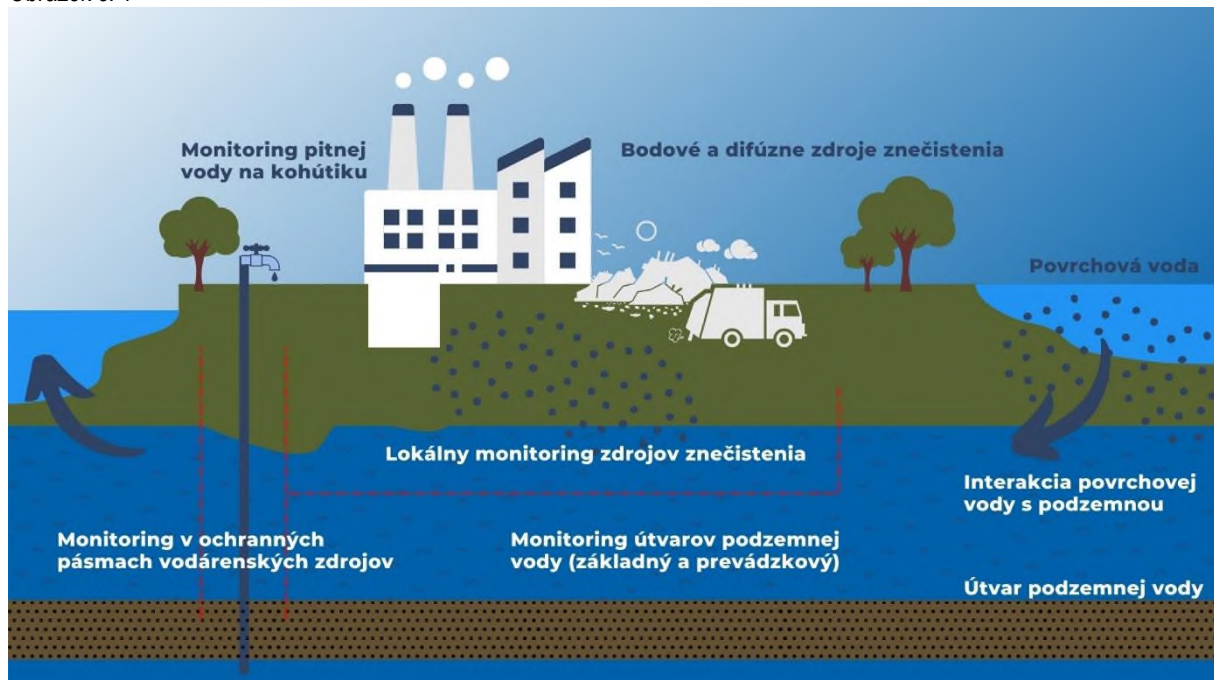
environmentálnych cieľov. Tieto zdroje by mali byť monitorované. NKÚ SR kontrolou zistil, že **kritériá významnosti zdrojov znečistenia neboli stanovené**.

Pre zavedenie spoľahlivého monitoringu je potrebné zabezpečiť:

- zavedenie **lokálneho monitoringu** všetkých významných zdrojov znečistenia na účel sledovania vstupov znečisťujúcich látok do podzemnej vody,
- vykonávanie **monitoringu útvarov podzemnej vody (základný a prevádzkový)** podľa Rámцovej smernice o vode v nadväznosti na vyhodnotenie vplyvov a dopadov na stav podzemnej vody,
- vykonávanie **monitoringu kvality podzemnej vody v ochranných pásmach využívaných vodárenských zdrojov** podľa Rámцovej smernice o vode v nadväznosti na monitoring útvarov podzemnej vody.

System monitoringu podzemnej vody je znázornený na obrázku č. 1.

Obrázok č. 1

Základnou podmienkou spoľahlivého monitoringu je prepojenie všetkých troch monitorovacích systémov do jedného súvislého integrovaného monitoringu podzemnej vody.

NKÚ SR preskúmaním zistil viaceré nedostatky v rámci každého monitorovacieho systému.

- **Lokálny monitoring zdrojov znečistenia** sa vykonáva len pre vybrané environmentálne záťaž a vybrané lokality, v ktorých sa nakladá s nebezpečnými látkami. Nevyužívajú sa všetky výsledky monitoringu skládok a ďalších zdrojov znečistenia, ktoré znečisťovatelia zasielajú orgánom vodnej správy.
- **Programy základného a prevádzkového monitoringu útvarov podzemnej vody** neboli navrhnuté postupom podľa Rámцovej smernice o vode. Základný monitoring nevychádzal z charakterizácie útvarov podzemnej vody a vyhodnotenia vplyvov a dopadov na stav podzemnej vody. **Prevádzkový monitoring nebol navrhnutý na základe základného monitoringu**. Hustota a správnosť rozmiestnenia monitorovacích objektov nebola preukázaná vhodnými koncepčnými modelmi. Rozsah a frekvencia sledovaných parametrov v Rámцovom programe monitorovania nebola zdôvodnená.
- **Monitoring v ochranných pásmach vodárenských zdrojov** vykonávajú ich prevádzkovatelia a vlastníci. Výsledky monitoringu sa neposkytujú pre vyhodnotenie chemického stavu útvarov podzemnej vody a trendov obsahu znečisťujúcich látok v podzemnej vode.

Z kontroly NKÚ SR vyplynulo, že monitorovacia sieť nebola navrhnutá tak, aby poskytovala ucelený a súhrnný prehľad o chemickom stave podzemnej vody v každom povodí a umožnila zistiť prítomnosť dlhodobu stúpajúcich trendov koncentrácií znečisťujúcich látok vyvolaných ľudskou činnosťou. NKÚ SR odporučilo ministerstvu aktualizovať Rámcový program monitorovania v súlade s požiadavkami Rámcovej smernice o vode.

NKÚ SR zároveň kontrolou zistil, že údaje z jednotlivých monitorovacích systémov (lokálny monitoring zdrojov znečistenia, monitoring útvarov podzemnej vody a monitoring ochranných pásiem vodárenských zdrojov) neboli prepojené.

Podľa Rámcovej smernice o vode sa výsledky monitorovania podzemnej vody majú použiť na **vyhodnotenie trendov obsahu znečisťujúcich látok** v jednotlivých monitorovacích bodoch a **vyhodnotenie chemického stavu útvarov podzemnej vody**. Výsledky obidvoch hodnotení sú **východiskovým podkladom pre návrh programu opatrení** na dosiahnutie environmentálnych cieľov.

NKÚ SR kontrolou zistil, že z výsledkov lokálneho monitoringu sa nevyhodnocovali trendy obsahu znečisťujúcich látok v podzemnej vode podľa Smernice o ochrane podzemných vôd. Neboli získané východiskové podklady pre opatrenia na zabránenie alebo obmedzenie vstupu znečisťujúcich látok do podzemnej vody a zabránenie ich šírenia podzemnou vodou.

Vyhodnotenie trendov z výsledkov základného a prevádzkového monitoringu nebolo vykonané z aktuálnych výsledkov monitoringu. Použitá metodika nebola plne v súlade s metodickým usmernením EK. Na základe neúplného, resp. nesprávneho hodnotenia nebolo možné prijať účinné opatrenia na zvrátenie významného vzostupného trendu koncentrácie akejkoľvek znečisťujúcej látky. Dôsledkom môže byť nedosiahnutie dobrého stavu útvarov podzemnej vody.

Trendy obsahu znečisťujúcich látok neboli vyhodnotené ani z výsledkov monitoringu kvality podzemnej vody v ochranných pásmach vodárenských zdrojov. Vzniká riziko, že nie je zabezpečená komplexná ochrana pitnej vody odoberanej z využívaných vodárenských zdrojov.

NKÚ SR kontrolou zistil, že trendy obsahu znečisťujúcich látok v podzemnej vode boli spracované len čiastočne a ich vyhodnotenie nebolo systematické a vykonané podľa smerníc EÚ.

Analýzou údajov NKÚ SR zistil, že hodnotenie chemického stavu útvarov podzemnej vody vychádzalo z údajov, ktoré neboli komplexné, a to ani z hľadiska ich počtu a ani z hľadiska metodiky ich spracovania. Hodnotenie niektorých znečisťujúcich látok neobsahovalo porovnanie koncentrácie znečisťujúcich látok s limitnými hodnotami a ani informácie o množstvách a obsahu znečisťujúcich látok vnesených do útvarov podzemnej vody. Pri posudzovaní vplyvov a dopadov na stav vodných útvarov bol zohľadnený iba jeden druh zdrojov znečistenia - environmentálne záťaž.

Vyhodnotenie chemického stavu útvarov podzemnej vody nebolo prepojené s monitoringom výskytu dusičnanov v zraniteľných oblastiach podľa dusičnanovej smernice. Na tento nedostatok upozornila Slovensko aj EK.

Chemický stav geotermálnych útvarov podzemnej vody nebol vyhodnotený na základe monitoringu útvarov podzemnej vody. Kontrola zistila, že vyhodnotenie bolo vykonané bez potrebných vstupných údajov, použitia zákonných kritérií a metodických prístupov pre hodnotenie chemického stavu geotermálnych útvarov podzemnej vody.

NKÚ SR zistil, že chemický stav útvarov podzemnej vody nebol vyhodnotený podľa požiadaviek Rámcovej smernice o vode a vychádzal z neúplných údajov. Výsledky z hodnotenia neumožňovali vypracovať konkrétny a adresný návrh opatrení na dosiahnutie dobrého stavu vôd. NKÚ SR na základe zistených nedostatkov odporučil ministerstvu prehodnotiť vyhodnotenie chemického stavu útvarov podzemnej vody.

Prípado havárie viacerých vodárenských zdrojov z dôvodu ich kontaminácie pesticídmi (atrazínom) medializovaný v roku 2017, len potvrdzuje **porušovanie viacerých ustanovení Rámcovej smernice o vode** (zhoršovanie chemického stavu útvarov podzemných a zhoršenie kvality podzemnej vody v ochranných pásmach vodárenských zdrojov). Zaradenie príslušného útvaru podzemnej vody medzi útvary s dobrým stavom nebolo podložené údajmi o znečistení podzemnej vody a ich dopade na využívané vodárenské zdroje.

NKÚ SR zistil, že MŽP SR nemalo zavedený systém včasného varovania, prostredníctvom ktorého by postupovalo závažné informácie zainteresovaným stranám pre včasné rozhodovanie.

3.1.3 Tretí krok - vypracovanie a zavedenie programu opatrení ako súčasť plánov manažmentu povodí

Základným predpokladom pre dosiahnutie environmentálnych cieľov je vypracovanie **účinného programu opatrení na ochranu vôd**. Opatrenia sú prvou obrannou líniou a sú najúčinnnejším mechanizmom ochrany. Z kontroly NKÚ SR vyplynulo, že kontrolované **subjekty v pôsobnosti MŽP SR sa na programe opatrení nepodieľali, nenavrhovali ho, a nebol s nimi ani konzultovaný**. Opatrenia na zlepšenie stavu podzemných vôd navrhovalo a prijímalo MŽP SR.

Základnými predpokladmi účinného programu opatrení je:

- pokrok za predchádzajúce obdobie je vyhodnotený,
- prepojenie medzi programom opatrení a vyhodnotením vplyvov a dopadov bodových a plošných zdrojov znečistenia je preukázané,
- environmentálne ciele na ochranu kvality podzemnej vody sú jednoznačne stanovené a podľa možnosti kvantifikované,
- opatrenia na ochranu kvality podzemných vôd sú konkrétne, adresné a uskutočniteľné.

NKÚ SR považuje program opatrení za nedostatočný z toho dôvodu, že stanovené opatrenia neboli konkrétne, adresné a uskutočniteľné. Opatrenia boli formálne a neumožňovali posúdiť, či splnili svoj cieľ. Zároveň vyhodnotenie vplyvov a dopadov bodových a plošných zdrojov znečistenia nebolo prepojené s programom opatrení.

Plnenie úloh vyplývajúcich z plánov manažmentu povodí a programu opatrení zameraných na dosiahnutie environmentálnych cieľov koordinujú okresné úrady v sídle kraja. Tie poskytli NKÚ SR len informácie o realizácii opatrení týkajúcich sa sanácie environmentálnych záťaží, odkanalizovania a vydávania povolení, avšak absentovali informácie o tom, ku ktorému zdroju znečistenia sa opatrenia viažu, nebolo uvedené - kto monitoruje ich plnenie/splnenie, kto je zodpovedný za plnenie, aký je stav plnenia/splnenia konkrétneho opatrenia, aké boli stanovené ciele, termíny, merateľné ukazovatele pre jednotlivé opatrenia, a nebola vyhodnotená ich účinnosť.

Správa o dosiahnutom pokroku v zavádzaní programu opatrení, ktorá bola zaslaná EK v roku 2018, neobsahovala zoznam požadovaných povinných informácií, najmä opatrení realizovaných na dosiahnutie environmentálnych cieľov pre podzemnú vodu, a ani vyhodnotenie pokroku dosiahnutého realizáciou opatrení.

Ochrana podzemných zdrojov pitnej vody závisí najmä od kvality vypracovania prvého kroku. Nedostatky identifikované v tomto kroku sa odrážali aj vo vypracovaní ďalších dvoch krokov – monitoringu chemického stavu a zavedení programu opatrení. Na základe nedostatkov zistených vo všetkých krokoch možno konštatovať, že systém monitorovania podzemných zdrojov pitnej vody nie je nastavený správne.

3.2. VYHODNOCOVANIE VÝSLEDKOV MONITOROVANIA A ODOVZDÁVANIE INFORMÁCIÍ

Vyhodnotenie výsledkov monitorovania bolo spracované v rozsiahlych správach o kvalite podzemných zdrojov pitnej vody. Výsledky hodnotenia kvality podzemnej vody nevstupovali do hodnotenia chemického stavu útvarov podzemnej vody, nevyužívali sa v procese plánovania a ani pri vypracovaní návrhu opatrení na splnenie environmentálnych cieľov. Z poskytnutých informácií od vybraných okresných úradov vyplynulo, že predmetné správy pri svojej činnosti v prevažnej miere nevyužívali.

Výsledky jednotlivých úloh podriadeným organizáciám boli spracované v ich výstupných dokumentoch. **NKÚ SR zistil, že pre nezávislé posúdenie jednotlivých výstupných dokumentov pracovná skupina zriadená MŽP SR a ani ministerstvo nezabezpečovali vypracovanie oponentských posudkov.**

Kontrolou NKÚ SR boli identifikované viaceré slabé miesta týkajúce sa zdieľania informácií medzi jednotlivými osobitnými odbornými organizáciami. K údajom v databázach zdrojov znečistenia nemali prístup všetky zainteresované strany a informácie sa nezdieľali. Rozdelenie kompetencií a zadávanie úloh koordinovalo MŽP SR, ktoré nezabezpečilo celý proces odovzdávania a zdieľania informácií v rámci prípravy plánov manažmentu povodí tak, aby jednotlivé zainteresované strany mali všetky potrebné informácie.

Kontrolou bolo zistené, že MŽP SR, zodpovedné za ochranu vôd na Slovensku, nezabezpečilo celý proces odovzdávania, výmeny a zdieľania informácií v procese prípravy plánov manažmentu povodí tak, aby zainteresované strany mali všetky potrebné informácie. NKÚ SR odporučilo ministerstvu formalizovať postupy týkajúce sa spracovania výsledkov a odovzdávania informácií medzi zainteresovanými subjektmi. Zároveň NKÚ SR odporučilo ministerstvu upraviť postavenie pracovnej skupiny z hľadiska vymedzenia kompetencií a zodpovednosti a zabezpečiť nezávislé odborné hodnotenie jednotlivých výstupných dokumentov formou oponentských posudkov.

NKÚ SR konštatuje, že výsledky monitorovania nie sú riadené tak, aby zabránili súčasným a budúcim hrozbám pre kvalitu podzemných zdrojov pitnej vody a aby eliminovali s tým súvisiace možné zdravotné riziká pre obyvateľov.

4. REAKCIA KONTROLOVANÉHO SUBJEKTU

ÚKSÚP nevzniesol žiadnu námietku voči pravdivosti, úplnosti a preukázateľnosti kontrolných zistení. MŽP SR, VÚVH, SHMÚ a ŠGDÚŠ vzniesli námietky voči pravdivosti, úplnosti a preukázateľnosti kontrolných zistení. Preverenie námietok MŽP SR, VÚVH a ŠGDÚŠ nebola potvrdená ich opodstatnenosť, pretože nesmerovali proti pravdivosti a preukázateľnosti kontrolných zistení. Z deviatich námietok vznesených SHMÚ štyri námietky boli akceptované a tri boli akceptované čiastočne. K protokolu o výsledku kontroly SHMÚ bol vypracovaný dodatok.

V zápisnici o prerokovaní protokolu sa kontrolované subjekty zaviazali prijať opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov a informovať o tom NKÚ SR v termínoch stanovených v zápisnici o prerokovaní protokolu. NKÚ SR bude plnenie týchto opatrení následne monitorovať.

5. KONTAKT

NKÚ SR
Priemyselná 2,
824 73 Bratislava
www.nku.gov.sk

MŽP SR
Nám. Ľ. Štúra 1,
812 35 Bratislava
www.minzp.sk

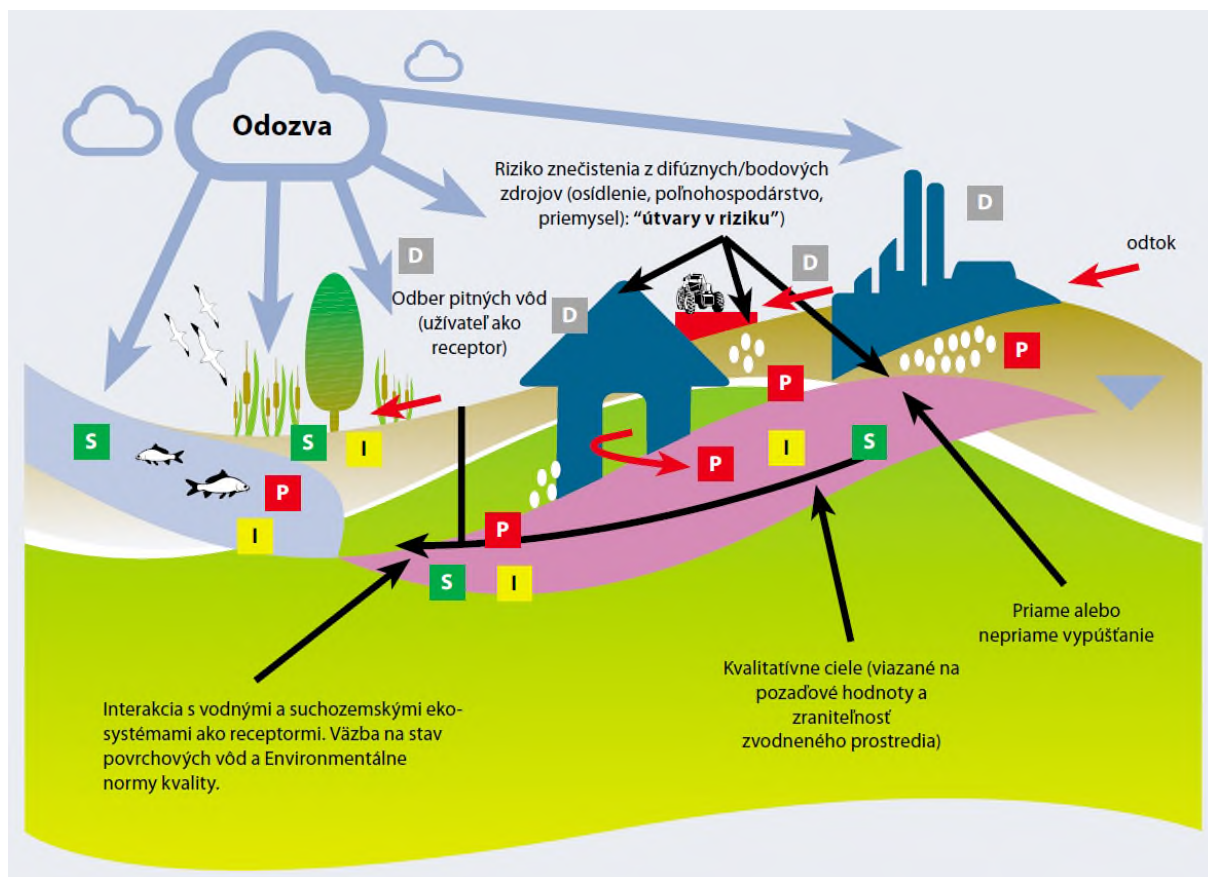
VÚVH
Nábr. arm. gen. L. Svobodu 5,
812 45 Bratislava
www.vuvh.sk

SHMÚ
Jeséniova 17,
833 15 Bratislava
www.shmu.sk

ŠGDÚŠ
Mlynská dolina 1,
817 04 Bratislava 11
www.geology.sk

ÚKSÚP
Matúškova 21,
833 16 Bratislava
www.uksup.sk

Príloha č. 1: Súvislosti jednotlivých zložiek systému DPSIR

Zdroj: Ochrana podzemných vôd v Európe, EK